

Z R Z E S Z K A S Z E B S K Ő

Pismo Ludu Kaszubskiego — Wchodzi 3 razy w tygodniu

Brunon Richert

Wyrobienie polityczne

Wszyscy jesteśmy naogół świadomymi obowiązków społecznych. Wiemy, iż państwo i społeczeństwo zniszczone wojną potrzebuje naszych rąk do pracy. Jednak wśród licznych niewątpliwie naszych zalet społecznych i obywatelskich, które są właściwe naszemu społeczeństwu, brak jednej zalety, będącej do pewnego stopnia warunkiem powodzenia pracy społecznej. Jest nią zdolność politycznego myślenia. Tej brakowało naszemu społeczeństwu zawsze; brak jej odczuwamy szczególnie u nas na Kaszubach.

W każdej wojnie wyższość posiada żołnierz inteligentny nad nieinteligentnym, który sam nie myśląc, jest tylko ślepy narzędnikiem w ręku dowódcy. Tak samo jest i w życiu politycznym i społecznym. Również i tutaj warunkiem powodzenia i właściwego klimatu tej pracy jest nie ślepe posłuszeństwo, lecz wyrobienie zmysłu politycznego ogółu. Myśl polityczna jednostek jest wynikiem ścierania się całych prądów i opinii w prasie i w żywym słowie. W dzisiejszej sytuacji nie chodzi o to, aby każdy obywatel musiał być członkiem jakiegos stronnictwa. Ale dzisiejsza rzeczywistość wymaga, aby każdy obywatel myślał, aby bez uprzedzeń dążył do wyrobienia sobie zdania o sprawach, którymi zainteresowane jest całe społeczeństwo. Tak — powie niejeden — ale gdybym chciał głośno wypowiedzieć swoje myśli, być może, że spodobałyby się jednemu stronnictwu, inne jednak, któreemu zdanie takie by się nie podobało, wystąpiłoby przeciwko mojej osobie. Tu właśnie leży sedno rzeczy. Boimy się krytyki i brak nam cywilnej odwagi. I to jest wielkie sło w naszej obecnej rzeczywistości politycznej.

Jest niezbitym pewnikiem, że obywatel, spędzając myśli społecznej prowadzi jednostki do zaniku wszelkiej samodzielności politycznej. Dlatego też w każdym cywilizowanym społeczeństwie istnieje tolerancja, zezwalająca na pewne odmienne zdanie, szanująca czyjeś uzasadnione zapatrywania.

Polityczne wyrobienie obywateli jest ważnym czynnikiem budowania zdrowego organizmu państwowego. Należy dążyć do tego, aby wśród nas wyrobiło się przekonanie, że wyrobiony sąd w sprawach społecznych jest prawem każdego obywatela i jego wielkim obowiązkiem.

Stanowisko Francji w sprawie zachodnich Niemiec

PARYŻ. (PAP). Francuski minister spraw zagranicznych Bidault oświadczył na posiedzeniu Wielkiej Czwórki, iż solidaryzuje się z deklaracją Mołotowa i że wyczuwa, iż ministrowie osiągną porozumienie co do zażądania niemieckiego, zgodnie z poglądem radzieckim. Chodzi o: 1) całkowite rozbrowienie Niemiec, 2) zniszczenie hitleryzmu i ugrun-

townie demokracji niemieckiej, 3) odszkodowania dla krajów, które ucierpiały wskutek wojny.

Bidault dodał, że najlepszym sposobem osiągnięcia tego celu będzie ustalenie struktury terytorialnej nowych Niemiec, polityki mocarstw okupujących i ogólnych, zarysów nowej konstytucji dla Niemiec. Bidault podkreślił,

że władze okupacyjne w Niemczech nie będą mogły należycie pracować do czasu ostatecznego ustalenia granic Rzeszy. Na konferencji poczdamskiej osiągnięto porozumienie w sprawie wschodnich granic Niemiec, jednakże pozostał do załatwienia los zachodnich Niemiec i stanowisko Francji w tej sprawie nie uległo zmianie.

Mołotow o rozbrowieniu Niemiec

PARYŻ. (Obst. wł.). Po wyjaśnieniu wszystkich pozostałych punktów odnośnie 5 traktatów pokojowych, ministrowie spraw zagranicznych poruszyli sprawę Niemiec. Minister Mołotow wystąpił przeciwko złożonemu przez Byrnasa projektowi traktatu na przeciąg 25 lat, uważając okres ten za zbyt krótki. Między amerykańskim a radzieckim punktem widzenia nastąpiło bardzo ostre starcie i ministrowie rozstali się w zdecydowanej niezgodzie na temat Niemiec.

W czasie dyskusji nad amerykańskim projektem traktatu o rozbrowienie i demilitaryzację Niemiec minister Mołotow oświadczył:

„Rząd radziecki zbadał należyta wagą projekt traktatu czterech mocarstw w sprawie rozbrowienia i demilitaryzacji Niemiec, przedłożony przez p. Byrnasa. Rząd radziecki potwierdza, że rozbrowienie i demilitaryzacja Niemiec są bezwzględnie konieczne. Rząd radziecki uważa, że Niemcy powinny być utrzy-

mane w stanie rozbrowienia nie przez 25 lat, jak podaje projekt, lecz conajmniej przez 40 lat. Doświadczenie wykazało, że krótki okres czasu, na jaki zostały Niemcom narzucone ograniczenia zbrojeniowe po pierwszej wojnie światowej, okazał się niedostateczny i nie przeszkodził Niemcom w odrodzeniu się, jako agresywna siła, zagrożająca narodem Europy i świata. Kiedy Niemcy rozpętały drugą wojnę światową, upłynęło od pierwszej zaledwie 20 lat. Oczywiście jest, że narody mitujące pokój pragną rozbrowienia Niemiec na jak najdłuższy okres. Proponowany traktat, umotywowany jest interesem pokoju i bezpieczeństwa światowego. Omawiany dokument ogranicza się do wyliczenia pewnych zarządzeń wojskowych i gospodarczych, ale zarządzenia te są podane w mniej zrozumiałej formie, niż uczyniły to decyzje berlińskiej konferencji przywódców trzech mocarstw, które ponadto wyznaczyły inne nie mniej zasadnicze warunki ochrony bezpieczeństwa i utrwalaenia pokoju. Z tego względu

rząd radziecki przyszedł do przekonania, że projekt traktatu czterech mocarstw w obecnej formie, nie może być dostateczną gwarancją bezpieczeństwa w Europie i na świecie”.

Protest Abisynii

NEW JORK. (Obst. wł.). Rząd abisyński zaprotestował przeciw decyzji czterech ministrów spraw zagranicznych nadania koloniom włoskim tymczasowego reżimu na okres jednego roku. Nota przypomina, że Abisynia żąda, aby Erytreja i Somali zostały przyłączone do jej terytorium.

Delegacja polska na konferencję pokojową w Paryżu

PARYŻ. (Obst. wł.). Na konferencję pokojową w Paryżu, która rozpocznie się ma dnia 29 lipca, uda się delegacja polska, złożona z 5 osób. Na czele delegacji stanie prawdopodobnie minister spraw zagranicznych Wincenty Rzymowski. Poza tym uda się do Paryża 15-osobowy personel pomocniczy i techniczny delegacji.

Projektowany jest wyjazd grupy dziennikarzy polskich.

Kaszubskie słuchowisko radiowe

WEJHEROWO. W niedzielę 14 bm. o godz. 15.30 rozgłoszenia radiowa w Gdańsku nads w ramach audycji kaszubskiej pierwsze po wojnie słuchowisko radiowe w języku kaszubskim. Autorem słuchowiska jest red. Jan Rompski, a wykonawcami członkowie zespołu artystycznego koła kaszubskich Literatów „Vjitrznjõ” z Wejherowa.

Inauguracyjne Zebranie Komitetu Pomocy Dzieciom i Starcom Kaszubskim

SOPOTY. Dnia 14 lipca br. o godz. 12-tej odbędzie się w Sopotach, w domu przy ulicy Podgórznej nr. 21, Inauguracyjne Ogólne Zebranie Komitetu Pomocy Dzieciom i Starcom Kaszubskim (w skrócie „Rada”). Program obrad jest następujący: 1. Zażegania, 2. Odczytanie protokołu z zebrania zafozycielskie-

go, 3. Sprawozdanie tymczasowego Prezydium, 4. Zatwierdzenie Statutu Komitetu „Rada”, 5. Wybór członków Prezydium i Komisji Rewizyjnej, 6. Ustalenie programu prac komitetu „Rada”, 7. Wolne wnioski i rozwiązanie zebrania.

Odszkodowania Finlandii dla Z. S. R. R.

HELSINKI. (Obst. wł.). W środę podpisana została umowa radziecko-fińska w sprawie dostaw, które wejdą w skład trzeciej raty odszkodowań wojennych. Dostawy wartości 35,7 mil. dol. w złocie obejmą maszyny, instalacje przemysłowe, statki różnych typów i drzewo w różnych gatunkach.

W lipcu 20 statków UNRA

GDYNIA. (ZAP). Jak się dowiadujemy, z Ameryki przybędzie do Polski w ciągu lipca 20 dużych statków z ładunkiem UNRA. Przybędą transporty z kołniami, bydłem, zbożem, ropą i drobnicą. Poza statkami amerykańskimi przybędą również statki duńskie i szwedzkie z Ameryki i z Anglii oraz portów zachodnio-europejskich.

Procedura konferencji pokojowej

Czterej ministrowie spraw zagranicznych ustalili następującą procedurę na konferencji pokojowej:

1) Ma być utworzona komisja ogólna, składająca się z zastępców przewodniczących poszczególnych delegacji w celu skoordynowania prac konferencji. Członkowie komisji ogólnej będą podejmowali swe decyzje większością $\frac{2}{3}$ głosów.

2) Przedstawiciele delegacji na konferencję pokojową będą mieli prawo poprawić lub zmienić przepisy proceduralne, zalecone przez ministrów spraw zagranicznych.

3) Powstanie 5 podkomisji politycznych, złożonych z przedstawicieli państw, które brały bezpośredni udział w wojnie z 5 byłymi satelitami Niemiec oraz przedstawiciela Francji. W komisjach tych, Francję będzie obowiązywała ta sama procedura, co na konferencji ministrów spraw zagranicznych; nie będzie mogła brać udziału w głosowaniu, jeżeli nie była w stanie wojny z danym państwem.

4) W 5 politycznych komisjach decyzje będą podejmowane większością $\frac{2}{3}$ głosów. W wypadku osiągnięcia tej większości, przegłosowana mniejszość będzie miała prawo przedstawić swe

propozycje na plenum sesji. Jeżeli nie zostanie osiągnięta większość $\frac{2}{3}$ głosów w dwu lub więcej spornych sprawach mogą one być przekazane plenarnej sesji konferencji pokojowej.

Nowy rząd czeski — czy nowa polityka?

PRAGA. (Obsł. wł.). Premier nowego rządu czechosłowackiego wygłosił na Zgromadzeniu Narodowym polityczne exposé. Plan pracy rządu zawiera opracowanie konstytucji, przeprowadzenie dwuletniego planu rozbudowy. Konstytucja daje równe prawa Słowakom

Wyrok na sprawców zająć antyżydowskich w Kielcach

WARSZAWA. (Obsł. wł.). Sąd wojсковy skazał 11 bm. na karę śmierci przez powieszenie 9 sprawców krwawej zbrodni kieleckiej. Jedną kobietą skazaną została na 10 lat więzienia za wzięcie udziału w pogromie.

Artur Greiser prosi o ułaskawienie

POZNAŃ. (Obsł. wł.). Artur Greiser, skazany na śmierć, wniósł telegraficzne prośbę do przydenta KRN o ułaskawienie. Ponadto zwrócił się on do swego obrońcy, prosząc o telegraficzne zawiadomienie o jego skazaniu na śmierć szeregu osób, między innymi: papieża Piusa XII, min. Anthony Edena, ambasadora Szwajcarii w Paryżu, Burgharda, ambasadora angielskiego w Paryżu, Duff Coopera oraz jego żony, znanej pianistki niemieckiej.

Artur Greiser prosi o ułaskawienie

nie są nikte. Ostatecznej decyzji oczekiwać należy w najbliższym czasie. Z chwilą nadejścia odmownej decyzji, wyrok wykonany będzie w przeciągu 2 lub 3 dni.

Przeważa opinia, że wyrok zostanie wykonany przez powieszenie, lecz nie publicznie i dopuszczeni mają być tylko przedstawiciele prasy.

Greiser jest wyraźnie podniecony, jakkolwiek stara się nadal zachować stoicki spokój.

Szansa starań Greisera o ułaskawie-

Po'acy w Legii Cudzoziemskiej U. S. A.

SZTOKHOLM. (Obsł. wł.). Korespondent szwedzkiego dziennika „Helgens Nyheter” donosi z Waszyngtonu, że senator amerykański, Albert Thomas, złożył komisji senatu, która obecnie rozważa kwestię służby wojskowej, projekt wcielenia 240.000 żołnierzy polskich do Legii cudzoziemskiej, którą Stany Zjednoczone mają zamiar stworzyć. Senator Thomas proponuje, aby Polacy zastąpili amerykańskie wojsko w strefie okupacyjnej w Niemczech.

Austria karze przestępców wojennych

WIEDEŃ. (ZAP). Na podnoszone zarzuty, że władze austriackie zbyt wolno działają w kierunku karania zbrodniarzy wojennych, minister sprawiedliwości oświadczył, że jest to zarzut niesłuszny, bowiem sądy austriackie skazały dotychczas 14 zbrodniarzy wojennych na śmierć, a przeszło 1000 stanęło w najbliższym czasie przed sadem. Pewne trudności mają władze austriackie z wydotaniem przestępców z więzień w okupacjach: brytyjskiej, francuskiej i amerykańskiej.

Więści z kraju i świata

Polska

— W Wadowicach pod Krakowem zmarł na serce znakomity artysta-malarz rektor Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych śp. prof. Józef Mehoffer.

— Do Belgii wyjeżdża polska delegacja z dr. Adamem Rose na czele na rokowania handlowe.

— C. K. O. i S. (Centralny Kom. Opieki Społ.) uruchomił dotąd 367 zakładów dla 120 tysięcy dzieci i 800 placówek opieki dla 200 tysięcy niezdolnych do pracy.

— Pierwszych od czasu wojny 37 aplikantów zdobyło dyplomy adwokackie w Warszawie.

— Na jesieni rozpocznie w Krakowie działalność Instytut Włoski.

— W Lignicy zmarł znakomity rosyjski kompozytor prof. Aleksandrow.

— Do Anglii wysłano w ub. tygodniu 10 ton mebli z państw. fabryki mebli w Świdnicy na Śląsku oraz 500 ton ołowiu.

Zjazd b. Więźniów Politycznych 18-stu narodów

W dniach 20—23 lipca br. odbędzie się w Warszawie Zjazd przewodniczących delegacji b. więźniów politycznych z 18-tu krajów europejskich, a mianowicie: Albanii, Belgii, Bułgarii, Czechosłowacji, Danii, Francji, Hiszpanii Republikańskiej, Holandii, Włoch, Jugosławii, Luksemburga, Norwegii, Polski, Rumunii, Ukrainy, Białorusi, ZSSR. Obecny będzie również delegat żydowski. Z wyjątkiem Rumunii i Albanii, wszystkie pozostałe kraje reprezentowane były na Kongresie b. więźniów politycznych, który odbył się w Warszawie w lutym br.

Delegat chilijski w sprawie Włoch

NEW YORK. (Obsł. wł.). Delegat chilijski w ONZ przestał do zastępcy sekretarza generalnego ONZ list, wyrażający w imieniu jego rządu pragnienie, aby wielkie mocarstwa wzięły pod uwagę godność narodową i ekonomiczną przyszłej republiki włoskiej, przyznając temu krajowi warunki pokojowe.

Polityka międzynarodowa

— Prezydent Truman w specjalnym liście zażądał od Kongresu zatwierdzenia pożyczki dla Anglii.

— Przewodniczący światowej Organizacji Sjonistycznej dr. Weizmann jedzie do Londynu na rozmowy oficjalne.

— Persja zażądała udziału swych przedstawicieli na konferencji pokojowej.

— W końcu tygodnia zostaną wznowione w Aleksandrii rokowania anglo-egipskie o rewizję traktatu z 1936 r.

Kraje Europy

— Wszyscy Niemcy zamieszkujący strefę radziecką Austrii zostali wysiedleni do francuskiej strefy okupacyjnej w Niemczech.

— Prasa sowiecka zwraca uwagę, że obozy wysiedleńcze w Austrii stały się międzynarodową bazą reakcjonistów i kolaborantów.

— Zapas węgla gazowniacki i elektrowni brytyjskich wyczerpał się do listopada, a w przemyśle starczy naj-

Boże Męki wracają na Ziemię Odzyskane

Kaszubskie ziemie, które Traktatem Wersalskim zostały przyłączone do Niemiec, nie tylko były narażone na wynarodowienie ale również, od czasu dojścia do władzy Hitlera, na prześladowanie religijne. Wskutek tego zachowało się tam mało przydrożnych krzyży i kaplic. Obecnie na tych ziemiach kaszubskich nie ma gminy, w której nie postawionoby przynajmniej jednego krzyża czy kapliczki. I znów Zbawiciel Świata błogostawi z krzyża naszej ziemi i ludowi kaszubskiemu. (b-r)

Aresztowanie przywódcy porwania zwłok Mussoliniego

RZYM. (Obsł. wł.). Policja włoska arestowała Mauro Rana, który przyznał się że organizował porwanie zwłok Mussoliniego. Rana oświadczył, że zwłoki są pochowane „gdzieś w okolicy Mediolanu”. Rana został aresztowany na stacji w Mediolanie i przywieziony do Rzymu, gdzie złożył zeznania, ale odmówił ujawnienia miejsca ukrycia zwłok.

wyżej na 3 tygodnie.

— Goering przyznał się, że zamierzał zdeponować w bankach amerykańskich 50 milionów dolarów „na wszelki wypadek”.

— Czeskie władze bezpieczeństwa arestowały dwóch Niemców, którzy usiłowali wykopać skarb ukryty w czasie okupacji — ok. 20 kg. złotej biżuterii i monet.

— W Bułgarii wielkie święto sportowe zgromadziło około 20 tys. młodzieży.

Na innych kontynentach

— Pandit Nekon został oficjalnie uznany za przewodniczącego hinduskiej partii kongresowej.

— W Indiach brytyjskich wybuchła groźna epidemia cholery, ze śmiertelnością do 2.000 osób tygodniowo

— Na Srodkowym Wschodzie wykryto tajną organizację hitlerowską złożoną ze specjalnie przeszkolonych Niemców i Arabów, działającą w Palestynie i Iraku od 1944 roku.

Spostrzeżenia i uwagi

Ukrócić złodziejskie nawyki

Wszelkie błędy, niedomagania chcemy usprawiedliwić następstwami wojny. Możliwe ale czy stan ten ma wiecznie trwać! Czas wrócić już do prawości i porządku.

Znaną jest powszechnie na Kaszubach wysoka moralność i uczciwość. Kiedyś przed wojną gospodarz zostawił ptak czy broń w polu. Wiedział, że mu nie zginie. Rybak mógł spokojnie zostawić wiośło, drobne przybory rybackie, nawet sieci.

Dzisiaj rzecz ma się inaczej! Skargi naszych rybaków dowodzą o istnieniu pewnego rodzaju rozbójcu „piratów lądowych, dla których nie ma skrupułów czy zabierze, czy zniszczy rybakowi linkę, pływaki, klepy, żaki, czy też pozbawią go mozolnie wieczorem zdobytej przynęty do połowu na haczyki. Rybak, stary szęper, który przewodniczył niejednej miszoperii ze smutkiem kiwa głową. Cóż może sobie pomóc. Tu winne władze przyjąć z pomocą rybakom przez wprowadzenie surowych zarządzeń, ściągających swawolę złodziejską.

Tak samo ma się rzecz przy rozdanku statków i wagonów. Tłum gapiów oblega kutry. Są to nie tyle dorośli, ile wyrostki, którzy tak gorliwie „kulają” ryby, że odnoszą je w centnarach do czekających niedaleko wózków. Ten rybnyszaber jest przykrym faktem nieuczciwego sposobu zarobkowania i życia. Owszem są ciężkie czasy, ale nie upowężniają nas, abyśmy patrzyli przez palce na tego rodzaju złodziejstwo, urabiające nam zresztą u obserwatorów cudzoziemskich załog opinie złodziejskiego narodu. Z tym trzeba bezwzględnie skończyć. Policja portowa winna jak w innych częściach portu zabronić dostępu do portu rybackiego osobom niepowołanym. (r)

Z dnia

Zaproszenie na konferencję pokojową

Jak podaje prasa, tekst zaproszeń, które zostały rozestane we wtorek przez rząd francuski do 20 mocarstw, które wezmą udział w konferencji pokojowej brzmi: „Rząd francuski, działając w imieniu rady ministrów spraw zagranicznych i zgodnie z decyzją tej rady z 4 lipca 1946 r. ma zaszczyt zaprosić rząd... wymieniony w par. 2 wyżej wymienionego tekstu, jako mający wziąć udział w rozpatrzeniu traktatów pokojowych z Włochami, Rumunią, Bułgarią, Węgrami i Finlandią do przysłania delegacji, która będzie go reprezentować na konferencji, rozpoczynającej się 29 lipca 1946 r. w Paryżu w Pałacu Luksemburskim. Projekty traktatów pokojowych z Włochami, Rumunią, Bułgarią, Węgrami i Finlandią, przygotowane przez radę ministrów spraw zagranicznych, zostaną jak najspieszniej zakomunikowane rządowi... Aby ułatwić prace konferencji, propozycje dotyczące organizacji i zasad proceduralnych, zostaną przedłożone ambasadzie lub poselstwu w Paryżu”. Zaproszenia zostały rozestane telegraficznie do ambasadorów francuskich przy zainteresowanych obcych rządach. Zostaną przedstawione do potwierdzenia ambasadorom lub poselstwom tych krajów w Paryżu.

Marynarka brytyjska ewakuuje bazy egipskie

KAIR. (Obsł. wł.). Marynarka brytyjska przystąpiła do ewakuacji swoich baz w Egipcie. Obecna likwidacja wschodnio-środiemnomorskiego i Bliskiego Wschodu połączona z zamknięciem różnych zakładów i redukcją personelu w Aleksandrii, leży w ramach brytyjskiego planu całkowitej ewakuacji Egiptu.

